Till läsningen: Arenius har följande avvikelse från Hadorphs läsning: 1—6 **austin**, 12 **u**, 18 **i**, 24 **e**.

Øystæinn är ett mycket vanligt namn under vikingatiden över hela Norden. Detsamma gäller om *Frøystæinn*; se om detta E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 75. — Namnet *Æisti* är däremot icke känt från någon annan inskrift. Det ingår möjligen i ortnamnet *Estamåla* (N. Ödeen, *Studier i Smålands bebyggelsehistoria*, s. 70). Jfr även forndanska *Este* (*DGP*). Troligen är det en kortform av ett *Æistæinn*, fsv. *Esten*; faderns namn innehåller i så fall samma efterled som sönernas.

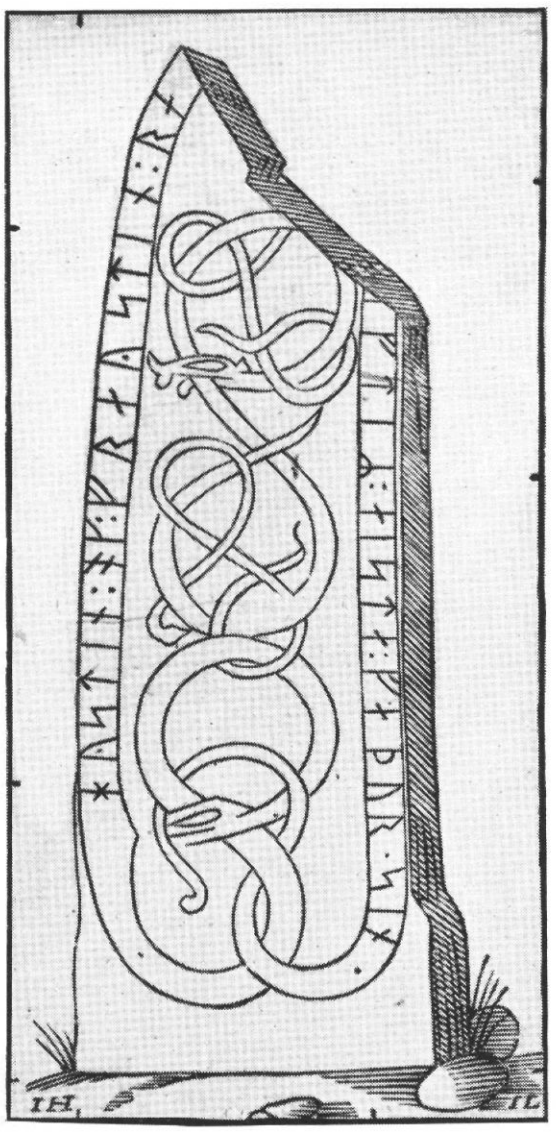

Fig. 35. U 44. Törnby, Skå sn.
Efter B 288.

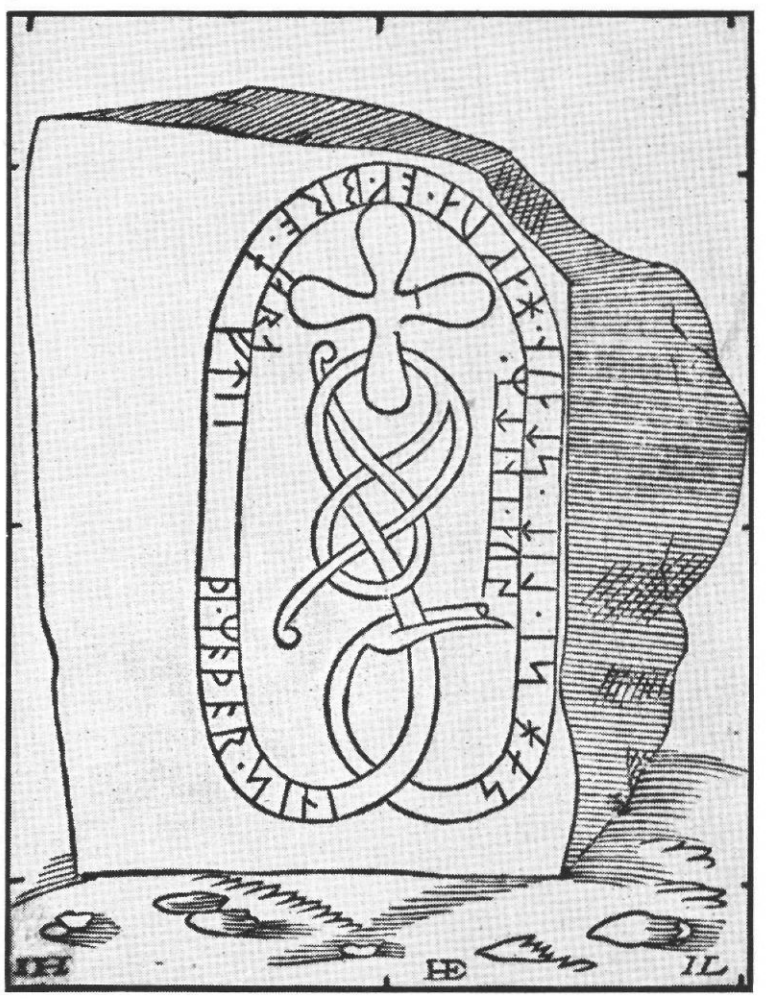

Fig. 36. U 45. Törnby, Skå sn.
Efter B 289.

45. Törnby, Skå sn.

Pl. 28, 29.

Litteratur: B 289, L 354, D 2: 68. J. Hadorph, Färentuna Häradz Runestenar (1680), n:r 11; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 242; O. Celsius, SR 1, s. 11; J. E. Arenius, De Antiquitatibus Insulæ Feringsöensis (diss., 1751), s. 17; V. Dahlgren, Färentuna härad, 1851 (ATA), s. 19; UFT h. 2 (1872), s. 56; E. Brate, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Leitz, träsnitt (hos Hadorph a. a., Peringskiöld a. a., B 289); Dybeck a. a., Brate 1901 (ATA).

Ristningen finnes på ett stenblock i en ouppodlad, stenig hage mellan Törnby och Skå kyrka, omkr. 200 m. N om landsvägen förbi Törnby och Stockby till Tureholm, omkr. 300 m. från ägogränsen mellan Törnby och Väsby. — Platsen är utmärkt å Geologiska kartbladet »Södertelge».

Hadorph: »Törneby Gärde i en Backe»: Peringskiöld och *Bautil*: »Törneby ägor». Dybeck uppger, att otydliga stensättningar finnas i närheten.

Rödaktig granit. Den ristade ytan vetter mot SV; höjd 1,20 m., bredd 0,56 m. Ristningens höjd är 1,06 m. De ristade linjerna äro små och fina, men tämligen tydliga. Nedtill på båda sidor finnas ett par felhuggningar. På vänstra kanten är inskriften skadad och på ett stort stycke borta. Inskriften börjar nedtill på h. sidan, och runorna stå med fotändarna utåt stenens kanter.

Inskrift:

sahsi · lit · stain · hakua · ok · bro · kiara eft - - - . . . rþi · moþor · sina
5 10 15 20 25 30 35 40 45

Innanför slingan på h. sidan:

suainitu
50

Saxi let stæin haggva ok bro gærva æftiʀ . . ., moður sina.

»Saxe lät hugga stenen och göra bro efter . . ., sin moder.»

Till läsningen: Intet skiljetecken vid inskriftens början och slut. 2 **a** har bst, som går tvärs över hst; övriga **a**, **n** och **o** i inskriften ha ensidiga bst. 29 **e** har tydlig, djup prick. Icke stungna äro 7 **i**, 16 och 24 **k**. Efter 21—23 **bro** är innanför slingan tillagt 24—28 **kiara**. Av 30—31 **ft** finns endast övre delen kvar, liksom av de båda följande runorna, som säkerligen ha varit **iʀ**. Därefter finnes före 36 **þ** plats för ungefär 5 runor, varav endast rester av den första och sista finnas kvar. Den sista, runan 35, har troligen varit **r**; en tydligt krökt bst kan spåras. 47—54 **suainitu** är tämligen tydligt, 47 **s** är omvänt, 48 **u** upp- och nedvänt, 53 **t** har bst endast på v. sidan, 54 **u** endast på h. sidan, lågt ansatt (dock icke **ʀ**). — Hadorph och Leitz: 24 **k** saknas; 29—37 **eft - - - . . . þi**; 47—54 **sua · initʀ ·** (eller **sun · initʀ ·**). — Arenius: 24 **k** saknas; 26 **e**; 29 **e** saknas; 46 **i**; 47—54 saknas. — Dybeck: 24—28 **kira**; 29—32 **eftir**; 47—54 **sua × iaitʀ ·** (eller: **sun × initʀ**). — Brate: 6—8 **let** (»med tydlig prick på **e**»); 34 **a** (»en antydning» av **a** synes finnas); 47—54 **suainitʀ.**

47—54 **suainitu** är ristat innanför runslingan ovanför runorna 6—13 **lit · stain**. Det utgör tydligen ett tillägg, som skall läsas omedelbart efter 1—5 **sahsi**, liksom 24—28 **kiara** är tillagt efter 21—23 **bro**. Möjligen skall det tydas **suain** [**l**]**itu**, i det att runan 51 **n** skall läsas två gånger, första gången som **n**, andra gången som **l**. Sålunda *Saxi let stæin haggva* rättat till *Saxi* [*ok*] *Svæinn letu stæin haggva.* — Hadorph läser *Sun Ingutr* och uttyder: »Sakse Inguters Son lät sten hacka . . .» Dybeck läser **sun initʀ** och ifrågasätter, att det senare skulle stå för **inkriþaʀ**: »Ingrids son». *UFT*: »Sakse, Anunds(?) son . . .» Brate förmodar ett »kvinnonamn *Swæin(h)il(d)ʀ*, tillfogadt efteråt öfver raden, hvarvid en del runor råkat bli vänderunor och stuprunor. Namnet angifver väl den som jämte **sahsi** rest stenen».

Namnet på modern, till vars minne ristningen är gjord, är förstört. Möjligen har det varit [**asker**]**þi**, ack. av *Asgærðr*. Brate förmodar [**astri**]**þi**, ack. av *Astriðr*.

Om namnet *Saxi* se Sö 250.

Hadorph anmärker om den bro, som omtalas i inskriften: »Denna Broo är en stenbroo wid öfwer [sic!] Giärdes bäcken». Troligen är det denna uppgift allenast, som ligger till grund för Liljegrens meddelande (*Runlära*, s. 130), att »å Torneby gärde i Skå socken i Mälaren synes ännu den bro, som Saxe . . . gjorde efter sin moder».